

Nacionalitat per a tots

El president Eduardo Zaplana, en el seu discurs de cap d'any d'un foli i mig, va reclamar per a l'anomenada Comunitat Valenciana la categoria de "nacionalitat històrica". Que ningú s'esveri! No és que Zaplana hagi descobert de sobte que la comunitat que ell governa forma part d'una nació tan històrica com la castellana o la basca, amb una llengua i una cultura pròpies, com el castellà és la llengua pròpia de la nació castellana i de Zaplana. No és això. El president de la Generalitat valenciana parla en clau autonòmica i amb aquesta reivindicació intenta pujar al tren de les comunitats autònomes governades per populars o socis d'aquests, com el cas d'Aragó i Canàries, que recentment han deixat de ser simplement comunitat, per esdevenir, d'un dia per l'altre, "nacionalitat". Han deixat de ser comunitat de segona, per ser de primera, com en el seu dia es va fer també amb la "nacionalitat" andalusa. Zaplana ha recordat en el seu discurs que també vol estar a primera divisió.

Naturalment qualsevol mesura que suposés augmentar el sostre de l'autogovern del País Valencià seria positiva, com positiva és la millora de l'autogovern del Principat, de les Balears o el ja difícilment millorable autogovern d'Andorra.

Però en boca de Zaplana, l'interrogant és inevitable perquè no deixa de ser curiós que ara vulgui que se li reconegui un fet diferencial que ell mateix s'ha encarregat de minimitzar, regionalitzar i folkloritzar tant com ha pogut. Per sortir de dubtes només cal veure la llengua amb què va llegir el seu minidiscurs.

Però el tema que ens ocupa aquí no són les expansions nacionalistes de Zaplana, fora de dubte pels lectors d'aquest setmanari, sinó la sospitosa generalització del terme "nacionalitat". El terme "nacionalitat" va ser un invent d'un dels pares constitucionals, Miguel Herrero de Minón, per resoldre nominalment la categoria diferencial de Catalunya, Euskadi i Galícia respecte les regions. Miquel Roca havia intentat prèviament que la Constitució reconegués la categoria de nació, però no va prosperar. La categoria de nació estava reservada en

exclusiva per a Espanya, i per tant calia inventar-se una parauleta que s'hi pogués assemblar però que no fes perillar la sagrada unitat. La solució màgica va ser anomenar "nacionalitat" el que eren nacions.

La pràctica autonòmica homogeneïtzadora dels diversos governs espanyols, executada amb especial entusiasme durant els períodes de govern de majoria absoluta, s'ha encarregat d'anar esborrant no solament qualsevol temptació de relació bilateral entre la "nacionalitat" i l'estat, sinó les mateixes diferències competencials entre nacionalitat i regió.

Contra l'heterogeneïtat autonòmica s'ha usat des de les lleis de bases fins a la demagògia de la solidaritat interterritorial. Però fins ara, els que encara no havien perdut la fe podien recordar que el text constitucional espanyol conservava una distinció nominal entre "nacionalitat" i regió. La generalització de la categoria de "nacionalitat" dissol aquesta diferència. Després de vint anys del *café per a tots*, ara haurem de passar a la *nacionalitat per a tots*, i així, l'única nació legalment reconeguda continuarà essent precisament això, l'única. O al contrari, potser per a algú és la seva manera de reconèixer finalment la tan anhelada plurinacionalitat de l'estat, reconeixent-la disset vegades.

Però l'extensió del concepte de "nacionalitat" no té per què ser una mala notícia per als nacionalistes. La seva generalització equival a la seva desvirtuació. En liquida el sentit original i en perverteix la funció, de tal manera que obliga a replantejar de nou el pacte constitucional en el capítol del reconeixement dels fets nacionals. Obliga a redissenyar el tauler de joc i les seves normes. Si Catalunya ja se sentia incòmoda amb la confusa etiqueta de "nacionalitat", difícilment podrà veure amb satisfacció com aquesta etiqueta passa a formar part també de les rebaixes. Ara només falta que qualli la idea de la necessitat d'un "acord nacional" entre PSOE i PP per evitar el "xantatge" nacionalista en la governabilitat de l'estat, com defensen algunes ments radioactives. Entre els uns i els altres ens conviden amablement a cercar nous horitzons. ■

PERE MARTÍ

"La generalització del terme 'nacionalitat' equival a la seva desvirtuació. En liquida el sentit original i en perverteix la funció, de tal manera que obliga a replantejar de nou el pacte constitucional."